

การต่อต้าน การทุจริต

มีมติสำคัญของ CSR โดยทั่วไป
มักอ้างอิงกันว่า CSR นั้น
เกี่ยวกับการทำดี
แต่แท้จริงแล้วยังเกี่ยวข้องกับ
การต่อต้านการทุจริต และ
ประพฤตินิยมชอบ การมี CSR
เริ่มต้นที่การทำให้ถูกต้อง
ตามกฎหมาย และไม่ส่งเสริม
การกระทำผิดกฎหมาย

เป็นพื้นที่สีเขียว 30% และมีแผนที่จะก่อสร้างส่วนโรงงานเพิ่มเติมในพื้นที่เดิม โรงไฟฟ้าจะนะ มีกองทุนเพื่อท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นกิจกรรม CSR อย่างหนึ่งประมาณ 50-60 ล้านบาทต่อปี และมีค่าใช้จ่ายด้าน CSR ประมาณ 9 ล้านบาทต่อปี

ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือ ควรมีการกำหนดกองทุน SINKING FUND ไว้จำนวนหนึ่งที่โรงงานควรเก็บสำรองไว้เป็นระยะ ๆ เมื่อในกรณีที่เกิดผลกระทบร้ายแรงต่อประชาชน จะได้มีเงินเพียงพอที่จะดูแล-เยียวยา

4.1 แนวทางการป้องกันการทุจริตภาคธุรกิจเอกชน

ผู้เขียนในฐานะกรรมการสาขาธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบ ได้เป็นผู้แทนของประธานสภาหอการค้าไทย ไปบรรยายเรื่อง “ก่อสร้างไทย หัวใจธรรมาภิบาล” ในการสัมมนาของสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ณ วันที่ 29 เมษายน 2554

การทุจริต ประพฤติมิชอบ โกงกินและติดสินบน แพร่หลายเป็นอย่างมากและในแทบทุกวงการในประเทศไทยของเราไม่เว้นแม้วงการก่อสร้างที่ผมเกี่ยวข้องด้วย ผมจำได้ว่าเมื่อ 30 ปีที่แล้วสมัยผมยังเป็นนักศึกษาปริญญาตรี มีคำขวัญที่โด่งดังว่า “ช่วยขจัดคอร์รัปชันให้สิ้น เพื่อแผ่นดินไทยอยู่รอด” บัดนี้คนที่เคยโกงกินเมื่อ 30 ปีที่แล้ว ก็คงหมดอำนาจหรือตายไปเกือบหมดแล้ว แต่คนโกงกินรุ่นใหม่ก็กลับมาลึบหนอก “เจตนาธรรมณ์” อย่างไม่ขาดสาย!

อย่างไรจึงเป็นการทุจริต

หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติที่ชื่อว่า UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAM (UNDP) ได้จัดทำ ANTI-CORRUPTION: PRACTICE NOTE ขึ้น ใจความสำคัญสรุปได้ว่าการทุจริตนั้นเป็นความล้มเหลวของการบริหารจัดการที่แสดงถึงการขาดความโปร่งใสและการตรงไปตรงมาและไม่ได้เป็นการปกปิดหรือโดยระบบนิติรัฐที่ถือกฎหมายเป็นหลัก ปราบปรามการฉ้อโกงในประเทศไทยของเรา สะท้อนจากอาการ “คนไทยกลัวตำรวจ แต่ไม่กลัวกฎหมาย” ซึ่งต่างจากประเทศตะวันตกอย่างเด่นชัด

UNDP ได้สรุปผลร้ายของการทุจริตหลายประการ ได้แก่ :

1. ลดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการลงทุนจากต่างประเทศ ผมเคยไปเป็นที่ปรึกษาของกระทรวงการคลังในประเทศเพื่อนบ้าน 2-3 แห่ง บริษัทขนาดใหญ่ที่จะเข้าไปทำธุรกิจ ต่างต้องเสีย “ค่าตั้ง” ให้กับข้าราชการใหญ่ เช่น ธุรกิจโทรคมนาคม หากไม่ก็จะไม่ได้รับสัมปทาน เป็นต้น

2. ลดทอนรายได้ของภาครัฐ ที่จะนำมาเพื่อการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ทำให้ผู้มีรายได้น้อย ยิ่งยากจนลง ส่งผลเสียต่อประเทศโดยรวม จะเห็นได้ว่าประเทศในภูมิภาคนี้ อาจมีความแตกต่างกันไม่มากนักเมื่อราว 50 ปีก่อน แต่ในขณะนี้แตกต่างกันมาก ประเทศที่มีการทุจริตมาก ย่อมเจริญน้อยกว่าประเทศที่มีการทุจริตน้อย

3. **จัดสรรทรัพยากรผิด** ทำให้การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดซึ่งแทนที่จะนำไปพัฒนาประเทศ กลับนำไปใช้ในวงการอื่นที่อาจมีความจำเป็นน้อยกว่า เช่น ในด้านงบประมาณการทหาร เป็นต้น

4. **ทำให้กฎหมายบ้านเมืองขาดความศักดิ์สิทธิ์** ส่งผลเสียต่อระบบนิเวศน์ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5. **เป็นการทำลายระบบสิทธิมนุษยชน** สร้างวงจรความชั่วร้ายจากการทุจริต กลุ่มที่อยู่เหนือกฎหมายยอมกระทำการให้ผู้อื่นเสียสิทธิอันชอบธรรม และส่งผลต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคมโดยรวม

การจัดการทุจริตจึงเป็นภาระหน้าที่อันศักดิ์สิทธิ์ของคนไทยทุกคน การร่วมกันจัดการทุจริตจึงเป็นคุณธรรมที่ทำแล้วจะเป็นมงคลต่อชีวิตเหนือกว่าการทำบุญใด ๆ แต่บางครั้งก็อาจเป็นภัยต่อคนทำดีเช่นกัน

รูปแบบการทุจริตในภาคเอกชน

รูปแบบการทุจริตในภาคเอกชน มีตั้งแต่การที่ถูกปัจจัยภายนอกบังคับให้ทำการทุจริตเช่นจำเป็นต้องจ่ายเงิน "ใต้โต๊ะ" การทุจริตฉ้อโกงโดยผู้บริหารบริษัทนั่นเอง หรือโดยพนักงานเอง เป็นต้น

1. **การทุจริตที่เกิดจากปัจจัยภายนอก** ในที่นี้หมายถึงการที่วิสาหกิจเอกชนจำเป็นต้องติดสินบนเจ้าพนักงานเพื่อให้สามารถทำธุรกิจได้ (โดยสะดวก) หรือโดยไม่ถูกขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว ปรากฏการณ์เช่นนี้มีเห็นอยู่ทั่วไปในวงการก่อสร้าง การขอรับใบอนุญาตก่อสร้างต่าง ๆ จาก

ทางราชการ แม้แต่วิสาหกิจชั้นดีที่มีธรรมาภิบาลสูงจากต่างประเทศก็ต้องยอมติดสินบน เช่น การเข้าไปทำธุรกิจโทรคมนาคมในประเทศโลกที่สาม เป็นต้น

ในประเทศตะวันตกที่มีระบบการต่อสู้กับการทุจริตที่ดี ปรากฏว่า ต้นทุนในการเลี่ยงภาษี สูงกว่ามูลค่าของการเลี่ยงภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ในกรณีประเทศกำลังพัฒนา ต้นทุนในการเลี่ยงภาษีกลับต่ำกว่า จึงทำให้นักธุรกิจยินดีหรือจำเป็นที่จะต้องติดสินบน เพื่อให้การทำธุรกิจเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยถือต้นทุนนี้เป็นต้นทุนปกติหนึ่งของการทำธุรกิจนั่นเอง

2. **การตั้งใจฉ้อโกงโดยเจ้าของวิสาหกิจ** กรณีนี้ถือเป็นการมุ่งกระทำอาชญากรรมโดยใจแจ้ง ได้แก่ การที่ผู้ประกอบการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์บางรายจงใจโกงลูกค้า ผู้รับเหมาก่อสร้าง กรณีนี้ถือเป็นการฉ้อโกงลูกค้าหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น สมควรที่จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเด็ดขาด

3. **การทุจริตของผู้บริหาร-พนักงาน** ผมเป็นกรรมการที่ปรึกษาของสมาคมสินเชื่อที่อยู่อาศัยซึ่งเกี่ยวข้องกับวงการก่อสร้างมาหลายสมัย ทราบจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องว่า การทุจริตในวงการสถาบันการเงินนั้น ส่วนมากมาจากการทุจริตจากบุคคลภายใน เช่น โดยผู้บริหารหรือพนักงาน ไม่ใช่การโกงจากลูกค้าภายนอก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การทุจริตจากภายในนี้ เป็นการทุจริตที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ โปรดดูภาพหัวข่าวเฉพาะในวงการสถาบันการเงินที่มีระบบตรวจสอบที่ดีที่สุดแล้ว ยังมีข่าวออกบ่อย ๆ ดังต่อไปนี้

- แจ้งจับผู้ช่วยผจก.แบงก์ธนาชาติโกง 17 ล. (คมชัดลึก: 3 เมษายน 2552)
- จำคุกเกริกเกียรติ 20 ปีชดใช้ปีปีซี 1.5 พันล. (กรุงเทพธุรกิจ : 11 มีนาคม 2552)
- ศาลสั่งจำคุกสาวแบงก์ 492 ปี สุานโกงเงินลูกค้ากว่า 65 ล้านบาท (โพสต์ทูเดย์ 27 กันยายน 2551)
- ผช.ผจก.สาวแบงก์ โกง 200 ล. ตร.ประกาศจับทั่วปท. (ข่าวสด: 6 พฤษภาคม 2550)
- พนักงานธ.กรุงเทพ โกงเงินลูกค้าเกือบ 3 ล้านบาท (28 กันยายน 2550)
- รวบหนุ่มแบงก์ โกง 45 ล. ติดหอยงอมแงม (ไทยรัฐ: 26 พฤศจิกายน 2548)
- สาวแบงก์ทหารไทยโกงเงินลูกค้า 13 ล.นานกว่า 3 ปี (ข่าวสด: 25 กุมภาพันธ์ ไม่ทราบปี)

4. การรับประกันที่มีควรวได้ ประโยชน์ที่มีควรวได้ประกอบด้วย การ “กินตามน้ำ” ในกระบวนการจัดซื้อของวิสาหกิจ ซึ่งมักมีความไม่โปร่งใสต่างๆ ทั้งนี้รวมไปถึงการรับประกันทางอ้อมต่างๆ อันได้แก่ การประมูลงานก่อสร้างต่างๆ บางครั้งกระทั่งผู้บริหารของวิสาหกิจขนาดใหญ่ยังทำการผูกขาดตัดตอนบริการเสริมต่างๆ เช่น ในกรณีสถาบันการเงิน ผู้บริหารนั้นๆ อาจตั้งบริษัทการเงิน บริษัทยืม บริษัทประเมินค่าทรัพย์สิน ฯลฯ เพื่อให้บริการแก่สถาบันการเงินของตนเอง การนี้ย่อมทำให้สถาบันการเงินไม่ได้รับสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ เนื่องจากขาดการแข่งขันเสรีจนได้รับบริการที่ด้อยที่สุด ณ ราคาที่ถูกที่สุด ทำให้ผู้ถือหุ้นทั้งหลายได้รับความเสียหาย

5. **สวัสดิการที่สูงเกินควร** วิสาหกิจขนาดใหญ่หลายแห่งโดยเฉพาะบริษัทมหาชน จ่ายสวัสดิการที่สูงเกินจริง เช่น ในวงการสายการบิน สายการบินที่มีชื่อเสียงชั้นนำของโลกบางแห่ง ให้อัตราพนักงานสามารถซื้อตั๋วเดินทางในอัตราราคาเพียงไม่กี่ร้อยบาท ในขณะที่ผู้ใช้บริการทั่วไปต้องเสียค่าบริการหลายหมื่นบาท เป็นต้น ในอีกทางหนึ่ง พนักงานของวิสาหกิจขนาดใหญ่หลายแห่งมีประสิทธิภาพการทำงานที่ต่ำ ทำงานอยู่ในลักษณะเสมือน “ทาก” “กาฝาก” หรือ “พยาธิ” ที่เกาะกินวิสาหกิจขนาดใหญ่ ในบางหน่วยงานอาจสามารถ “ดุน” พนักงานเหล่านี้ออกได้จำนวนมาก และหากพนักงานเหล่านี้ออกไปแล้ว ก็เชื่อว่างานเหล่านั้นจะทำได้ในตลาดแรงงานทั่วไป เพราะคงมีคุณภาพต่ำกว่าจะหางานตามอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่ในวิสาหกิจปัจจุบัน

อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบของการทุจริต ซึ่งสรุปจากกระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์ก มีดังนี้:

- กลโกงในการประมูล
- การ “ฮั้ว” ประมูล
- การโกงในเรื่องสัญญา
- การโกงในระบบการตรวจสอบ
- การโกงในการจัดซื้อ - ต้นทุนสินค้า/บริการ
- การติดสินบน
- การโกงค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าเดินทาง
- การขโมยและการยกยอกทรัพย์สินขององค์กร

ความคาดหวังของสังคม

ความคาดหวังของสังคมต่อการไม่ทุจริตของวิสาหกิจต่าง ๆ นั้น สามารถเข้าใจได้ ไม่ว่าจะเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่หรือธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม (SMES: SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES) ล้วนต้องไม่กระทำการทุจริต ดังนี้:

1. **นักพัฒนาที่ดิน** ความคาดหวังของสังคมต่อนักพัฒนาที่ดิน เช่น ผู้ประกอบการบ้านจัดสรรหรืออาคารชุดก็คือ การไม่ฉ้อโกงลูกค้า การไม่ใช้วัสดุหรือการส่งมอบบ้านและบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่มีคุณภาพด้อยกว่าที่โฆษณาไว้ เป็นต้น รวมทั้งการไม่หลอกลายบ้านในราคาที่สูงเกินจริง เป็นต้น

2. **นักวิชาชีพ** เช่น สถาปนิก วิศวกร บริการวิชาชีพ อาจถือเป็น SMES เราคงเคยได้ยินบริษัทบัญชี หรือผู้ตรวจสอบบัญชีบางราย ฉ้อฉลด้วยการลงลายมือชื่อตรวจสอบบริษัทนับแสนรายต่อปี เป็นต้น ดังนั้น นักวิชาชีพที่ดีต้องไม่ “พ่าย-เรือให้โจรนั่ง” แต่ควรดำเนินวิชาชีพตามกฎหมาย ไม่ละเมิดจรรยาบรรณของวิชาชีพเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การควบคุมวิชาชีพนั้น รัฐบาลมักเป็นผู้ดำเนินการควบคุม โดยตั้งเป็นสภาวิชาชีพ เช่น แพทยสภา สภาวิศวกร และสภาสถาปนิก ในประเทศไทยยังมีวิชาชีพอีกหลายแขนงที่ยังไม่มีสภาวิชาชีพ อาจกล่าวได้ว่าในประเทศที่ไม่ค่อยพัฒนา ยังไม่มีระบบควบคุมนักวิชาชีพ เพื่อให้ความไม่มีการทุจริตและขาดการควบคุมนี้ เป็นช่องทางการโกงกินต่างๆ โดยใช้นักวิชาชีพเป็นตรายาง (RUBBER STAMP) ต่อไป

3. **บริษัทก่อสร้าง** ซึ่งรวมความตั้งแต่ธุรกิจก่อสร้างขนาดใหญ่ ผู้รับเหมาก่อสร้างรายย่อย ผู้รับเหมาช่วง ผู้รับเหมาก่อสร้างบ้าน สังคมย่อมคาดหวังให้มีจรรยาบรรณ และมีการประกันความผิดพลาดในการดำเนินงาน เป็นต้น

การไม่ทุจริตกับ CSR

วงการก่อสร้างไทย ควรเข้าร่วม UN GLOBAL COMPACT ซึ่งเป็นหลักการรับผิดชอบต่อสังคมของวิสาหกิจ (CSR: CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY) ที่วางโดยองค์การสหประชาชาติ ให้วิสาหกิจดำเนินตามหลักการ 10 ประการนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นสิทธิมนุษยชน มาตรฐานแรงงาน สิ่งแวดล้อมและการไม่ยอมรับการโกงกินสินบน ในขณะที่มีวิสาหกิจเข้าร่วมลงนามเป็นจำนวนมาก โดยถือเป็นกลุ่มที่มีผู้เข้าร่วมมากที่สุดในโลก

วิสาหกิจใดที่ประสงค์จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของ UN GLOBAL COMPACT จะต้องลงนามตกลงปฏิบัติตามหลักการ 10 ประการอย่างเคร่งครัด ซึ่งประกอบด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน มาตรฐานแรงงาน สิ่งแวดล้อม และการไม่ร่วมมือกับการติดสินบนหรือทุจริต ดังนี้:

1. ด้านสิทธิมนุษยชน

หลักข้อที่ 1 : ธุรกิจควรสนับสนุนและเคารพการปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

หลักข้อที่ 2 : ธุรกิจไม่พึงข้องแวะกับการกระทำที่ขัดหลักสิทธิมนุษยชน

2. ด้านมาตรฐานแรงงาน

หลักข้อที่ 3 : ธุรกิจควรส่งเสริมและตระหนักถึงเสรีภาพในการก่อตั้งสหภาพแรงงานของพนักงาน

หลักข้อที่ 4 : ธุรกิจต้องร่วมจัดการบังคับการใช้แรงงาน

หลักข้อที่ 5 : ธุรกิจต้องร่วมจัดการใช้แรงงานเด็ก

หลักข้อที่ 6 : ธุรกิจต้องไม่กีดกันการจ้างงานและอาชีพ

3. ด้านสิ่งแวดล้อม

หลักข้อที่ 7 : ธุรกิจควรสนับสนุนการดำเนินการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม

หลักข้อที่ 8 : ธุรกิจควรแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ ต่อความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

หลักข้อที่ 9 : ธุรกิจควรส่งเสริมและเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4. ด้านการไม่ยอมรับการทุจริต

หลักข้อที่ 10: ธุรกิจควรดำเนินไป โดยปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ รวมทั้งการบังคับ ขูดรีด และการติดสินบน ทั้งนี้อาจพิจารณาในกรณีภายใน วิชาชีพ และการให้สินบนอันเป็นการทุจริตในวงราชการ ก็เป็นสิ่งที่พึงหลีกเลี่ยง

ธุรกิจในวงการก่อสร้างไทย หากถือปฏิบัติได้ครบถ้วน หรือไม่ละเมิดตามหลักการข้างต้น จึงถือว่าวิชาชีพนั้น ๆ มี CSR ดังนั้น CSR จึงไม่ใช่การไปทำบุญเอาหน้า หรือลัก แต่ทำที่ดูแลสิ่งแวดล้อม หรือเลี่ยงไปทำดีทางอื่นในหน้าฉาก แต่หลังจากกลับขูดรีด ฉ้อฉล เอาเปรียบผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยไม่ละอายและไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย

ว่าด้วยจรรยาบรรณ

ในการป้องกันการทุจริตนั้น จรรยาบรรณถือเป็น มาตรการสำคัญประการหนึ่ง จรรยาบรรณนั้นถือเป็น SOFT LAW หรือ “กฎหมายอย่างอ่อน” ซึ่งไม่ใช่กฎหมาย HARD LAW แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับมรรยาท มาตรฐาน วิชาชีพ จรรยาบรรณธุรกิจหรืออะไรทำนองนี้ ในวงวิชาชีพ ต่าง ๆ มี SOFT LAW ซึ่งสังคมทั่วไปก็เคยได้ยินอยู่บ้าง เช่น จรรยาบรรณแพทย์ มรรยาททนาย มาตรฐานบัญชี เป็นต้น ดังนั้นนักวิชาชีพที่มี CSR ก็คือนักวิชาชีพที่มีการ ปฏิบัติตาม SOFT LAW โดยเคร่งครัดจนสร้างความไว้ วางใจและความเชื่อถือต่อผู้ใช้บริการและสังคมโดยรวม

ทำไมจึงมีการบังคับใช้หลักนิติรัฐโดยห้ามละเมิด หรือ มีการวางและบังคับใช้ SOFT LAW โดยเคร่งครัด เหตุผล ก็คือเพื่อผู้บริโภคนั่นเอง เพราะในทางกฎหมายก็ถือว่า อำนาจเป็นของปวงชน ในทางรัฐศาสตร์ก็ถือว่า ประชาชน คือเจ้าของประเทศ หรือแม้แต่ในทางการตลาดก็ถือว่า

“ลูกค้าคือพระเจ้า” ดังนั้นนักวิชาชีพจึงต้องให้ความสำคัญ กับประชาชนเป็นอันดับแรก

ประชาชนนี้ไม่ใช่สิ่งลอยๆ แต่หมายถึงผู้บริโภค ลูกค้าของเรานั้นเอง หากประชาชนวางใจใช้บริการ ก็ย่อม ถือเป็นมงคลต่อวิชาชีพ การถือประชาชนเป็นที่ตั้งจึงเป็น หนทางเดียวที่จะพัฒนาธุรกิจหรือวิชาชีพให้ดีขึ้น เราจึงต้อง เริ่มต้นที่ประชาชนก่อน ไม่ใช่ที่ประโยชน์ของนักวิชาชีพ หากไม่นักวิชาชีพก็คงเป็นเพียง “แกงค์” หรือ “ช่องโจร” ไป

การควบคุมทางวิชาชีพ ได้แก่:

1. การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

หลายท่านคงจำภาพยนตร์เรื่อง “องค์บาก” ได้ ใน ภาพยนตร์ดังกล่าว มีเรื่องใบอนุญาตเล่นดนตรี ซึ่งตาม ท้องเรื่องดูน่าขัน แต่ในความเป็นจริงนับเป็นความน่า เสียดายเป็นอย่างยิ่ง หากมีการออกใบอนุญาตในวิชาชีพ ต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยนั้น วิชาชีพต่างๆ ก็จะมีการพัฒนา โดยทั่วไปในแต่ละวิชาชีพก็จะมีการจัดระดับ นักวิชาชีพก็จะ พยายามเพิ่มพูนความรู้เพื่อการยกระดับตนเองอยู่เสมอ

2. การควบคุมการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ

เพื่อให้นักวิชาชีพ เช่น สถาปนิก วิศวกร ผู้ประเมิน ค่าทรัพย์สิน ฯลฯ ปฏิบัติงานโดยยึดถือมาตรฐานและจรรยา บรรณวิชาชีพโดยเคร่งครัด หากจะถูกลงโทษในสถานต่างๆ ตั้งแต่การตักเตือนจนถึงการยึดใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ หมดทางทำมาหากินในวิชาชีพอีกต่อไป ในการควบคุม วิชาชีพต่างๆ รัฐบาลต้องออกหน้ามาควบคุม โดยเสนอ กฎหมายให้มีพระราชบัญญัติวิชาชีพต่างๆ และจัดตั้งสภา

วิชาชีพตามกฎหมาย เช่น แพทยสภา สภาวิศวกร สภาสถาปนิก สภาวิชาชีพบัญชี เป็นต้น ในแต่ละวงการเช่น แพทย์ อาจมีแพทยสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือมีสมาคมแพทย์เฉพาะทางต่าง ๆ มากมาย แต่เพื่อการควบคุมวิชาชีพที่เป็นกลาง จึงต้องตั้งสภาวิชาชีพ

สภาวิชาชีพจะประกอบด้วยผู้แทนจากรัฐบาลซึ่ง (โดยทางทฤษฎี) ถือเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชน นอกจากนี้ยังมีผู้แทนนักวิชาชีพ ผู้แทนผู้ใช้บริการ ผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น การควบคุมวิชาชีพจึงเป็นเครื่องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของนักวิชาชีพโดยแท้ ในสังคมไทยยังมีนักวิชาชีพอีกมากที่รัฐบาลยังไม่ได้ควบคุม โดยเฉพาะนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน และอาจสร้างความเสียหายได้ในวงกว้าง เช่น ตัวแทนนายหน้าผู้บริหารทรัพย์สิน ผู้ประเมินค่าทรัพย์สิน เป็นต้น

การควบคุมทางวิชาชีพ ย่อมเป็นการเปิดช่องให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย ทำให้ปัญหาการฉ้อโกงทั้งในสังคมและการฉ้อโกงชาติเกิดขึ้นอย่างดกดื่น การควบคุมและพัฒนาวิชาชีพย่อมทำให้นักวิชาชีพมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกครอบงำโดยมิชอบ และจะเป็นการช่วยสังคมตรวจสอบความถูกต้องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังมีจรรยาบรรณทางธุรกิจซึ่งไม่ใช่ของนักวิชาชีพ แต่เป็นของผู้ประกอบการ (ENTREPRENEURS) เช่น กรณีจรรยาบรรณหอการค้าไทย จรรยาบรรณของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น

แนวทางการแก้ไข

แนวทางการแก้ไขปัญหาทุจริตของวิสาหกิจเอกชนนั้น สามารถพิจารณาได้ในหลายมิติ อย่างไรก็ตามพึงเริ่มต้นที่ผู้บริหารเป็นอันดับแรก และตามด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด รวมทั้งการตรวจสอบที่เข้มงวด

ผมเคยอ่านหนังสือประวัติของพระพุทธเจ้า ซึ่งแปลโดย ท่าน สว.รสนา โตสิตระกูลและสามี ว่า ในสมัยพุทธกาล ในราชสำนักของพระเจ้าสุทโธทนะก็มีปัญหาขุนนางทุจริต แต่ก็แก้ไขอะไรไม่ได้มากเพราะพวกขุนนางทุจริตเหล่านี้ค้าจุนบัลลังก์อยู่ ขุนนางเหล่านี้ต่างก็จับเคียวกันเพื่อมุ่งปกป้องและสร้างฐานอำนาจของตนเอง ไม่ใช่มุ่งขจัดความทุกข์ยากให้ผู้ยากไร้ พระพุทธเจ้าได้เห็นความเป็นจริงข้อนี้จึงไม่คิดที่จะเป็นกษัตริย์ การที่จะแก้ปัญหาทุจริตได้ จึงจำเป็นต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารก่อน หากผู้บริหารมีความตั้งใจ (STRONG COMMITMENT) ที่จะแก้ไขปัญหา ก็อาจได้รับการแก้ไขให้ลุล่วงไป

2. **เน้นที่การปฏิบัติตามกฎหมาย** การที่จะแก้ปัญหาทุจริตได้ เราต้องบังคับใช้ HARD LAWS หรือให้ประเทศมีลักษณะนิติรัฐโดยเคร่งครัด อย่างไรก็ตามกฎหมายต่างๆ อาจมีช่องโหว่บ้าง เราก็ควรแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัยอยู่เป็นระยะๆ หากไม่แก้ไขกฎหมาย ก็เท่ากับส่งเสริมการทำผิดกฎหมาย เปิดช่องโหว่อยู่ร่ำไป เช่น ในวงการประเมินค่าทรัพย์สิน มีการจัดสอบและจัดการศึกษาให้บริษัทประเมินอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นการทำได้ดีในระดับหนึ่ง แต่ช่องโหว่ที่ไม่ได้แก้ก็คือ การปล่อยให้บริษัทมหาชนว่าจ้างบริษัทประเมินกันเอง ซึ่งย่อมมีโอกาสประเมินตามใจชอบ อันอาจทำให้ประชาชนผู้ถือหุ้นเสียประโยชน์ได้ นี่จึงเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนว่าหากเรา “ปลื้ม” กับการทำดีในระดับหนึ่ง (จัดสอบและจัดการศึกษา) แต่ละเลยสาระสำคัญคือการอุดช่องโหว่ ก็เท่ากับเราเปิดโอกาสให้เกิดการฉ้อฉล

เราจะหวังให้กฎหมายสมบูรณ์แบบ ไร้ช่องโหว่คงไม่ได้ บางคนอาจอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อหาผลประโยชน์ใส่ตัวบ้าง แต่กรณีนี้ก็เกิดขึ้นได้น้อยมาก และคงต้อง “ยกประโยชน์ให้จ่าเลย” ไป เพราะกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ จึงไม่ถือเป็นความผิด และกฎหมายทั้งหลายก็มักไม่มีผลย้อนหลัง อย่างไรก็ตามปัญหาส่วนมากที่เกิดขึ้นก็คือ การที่ผู้รักษากฎหมายร่วมมือตีความกฎหมายอย่างบิดเบี้ยวเพื่อฉ้อฉลมากกว่า เช่น การสร้างอาคารพาณิชย์ในพื้นที่ต้องห้ามบางบริเวณตามผังเมือง ด้วยการหลีกเลี่ยงไปสร้างเป็นบ้านเดี่ยวที่ดูคล้ายอาคารพาณิชย์โดยแต่ละหลังห่างกันแค่คืบเดียว กรณีเช่นนี้ถือว่าผิดกฎหมายชัดเจน แต่ผู้รักษากฎหมายคงตีความสังเกต หรือ “เอาหูไปนา เอาตาไปไร่” มากกว่า

ข้อพึงสังวรประการสำคัญก็คือเราจะให้ใครมาละเมิดกฎหมายที่มีอยู่ไม่ได้ หากไม่ก็จะเป็นการยอมรับอาชญากรรม ดังนั้น เราจึงต้องเริ่มต้นที่การทำให้ถูกต้องตามตัวบท

กฎหมายที่มีอยู่ก่อนเพื่อยึดถือปฏิบัติตามกติกาที่ชอบธรรมฉบับเดียวกัน ผู้ไม่ยึดถือกฎหมาย ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ย่อมไม่มีคุณธรรมหรือจริยธรรม เพราะการละเมิดกฎหมายเป็นการล่วงเกิน หรือเอาเปรียบบุคคลอื่น เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้สังคมโดยรวม

3. **พัฒนาระบบตรวจสอบที่เข้มแข็ง** ถ้าฟังก์ชันมีกฎหมาย (HARD LAW) ที่ทันสมัย มีบทลงโทษที่เข้มงวดโดยไม่เลือกปฏิบัติ และการมีจรรยาบรรณ (SOFT LAW) ที่ชัดเจนในแต่ละวิชาชีพเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค ยังไม่เพียงพอที่จะป้องกันหรือแก้ไขปัญหาทุจริต ยังมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบตรวจสอบที่เข้มแข็ง เข้มงวดต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความโปร่งใสอย่างแท้จริง การตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะเป็นการป้องปรามในลักษณะ “เขียนเสือให้วัวกลัว” แล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่ควรดำเนินการต่อเนื่องเพื่อประกันระบบคุณภาพให้เข้าที่และอยู่กับร่องกับรอยอย่างสม่ำเสมอ

ระบบตรวจสอบสามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบคือ

- การตรวจสอบภายใน โดยใช้พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ในวิสาหกิจเองเป็นผู้ดำเนินการ โดยผู้ตรวจสอบต้องมีความเป็นอิสระ และขึ้นอยู่กับผู้บริหารสูงสุดในวิสาหกิจ การใช้ผู้ตรวจสอบภายในซึ่งคุ้นเคยกับวิสาหกิจของตนเอง จะช่วยให้สามารถค้นพบข้อผิดพลาดหรือกรณีทุจริตต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว

- การตรวจสอบภายนอก ทั้งนี้ใช้ในกรณีที่การตรวจสอบภายในอาจมีข้อบกพร่อง หรือใช้ในกรณีการตรวจสอบการตรวจสอบภายใน รวมถึงการเพิ่มมุมมองใหม่ๆ จากภายนอกเพื่อให้ปัญหาทุจริตสามารถได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ในกรณีนี้จึงอาจว่าจ้างผู้ตรวจสอบจากภายนอก เพื่อให้มุมมองที่แตกต่างออกไป

แบบบูรณาการได้มากที่สุดทั่วกรุงจากรัตนา กรุงเทพมหานคร และนครโฮจิมินห์ ได้พบภาพเปรียบเทียบมาให้เห็น จะได้ช่วยกันอุทิศและสำรวจตรวจสอบกันบ้าง เมื่ออนาคตของลูกหลานไทยเราจะไม่เผชิญภาวะบ้านแตกสาแหรกขาด

เหลียวมองรอบบ้าน

ประเทศที่รวยกว่าไทยอย่างชัดเจนได้แก่ มาเลเซีย ที่ในสมัยก่อนด้อยกว่าไทย ขนาดตงกู อับดุล ราห์มัน อดีตนายกรัฐมนตรีและพี่น้องอีก 3 คนยังเคยมาเรียนที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ที่ผมเองก็เป็นนักเรียนเก่าเช่นกัน แต่ ณ ปัจจุบันนี้รายได้ประชาชาติต่อหัวของมาเลเซียกลับสูงกว่าไทยถึงเกือบ 2 เท่า และ สิงคโปร์ ก็รวยกว่าไทยอย่างชัดเจน โดยมีรายได้ต่อหัวถึง 6.14 เท่าของประเทศไทย ทั้งที่ประเทศนี้ไม่มีทรัพยากรอะไรเลยนอกจากคน สำหรับบรูไน คงไม่ต้องกล่าวถึงเพราะเขามีน้ำมันมหาศาล

ในกรณีประเทศจีนนั้น แม้มีรายได้ต่อหัวเท่ากับ 71% ของไทยซึ่งก็เป็นเพราะเขามีประชากรนับพันล้านคน แต่เงินเจริญกว่าเรามาก ผมจำได้ว่าเมื่อปี 2529 ขณะไปเรียนที่เบลเยียม สถาปนิกจบใหม่ชาวจีนในกรุงปักกิ่งมีรายได้เดือนละ 400 บาท แต่ขณะนี้ที่เมืองลี่เจียงในมณฑลยูนนานที่ห่างไกล ข้าราชการใหม่ผู้จบปริญญาตรีทั่วไป จะได้เงินเดือนประมาณ 11,000 บาท แถมสวัสดิการอีกมากมาย นี่ถือว่าแซงหน้าประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว

การแก้ไขปัญหาทุจริตในวงการก่อสร้างไทย ต้องดำเนินการอย่างจริงจังเป็นระบบ ต้องมีมาตรการป้องกันที่จริงจังจะเกิดผล การแก้ไขปัญหาทุจริตนี้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อความสามารถในการแข่งขันที่เป็นธรรมของภาคธุรกิจไทย ทำให้ประเทศชาติของเราดูหน้าไปอย่างยั่งยืน

4.2 รากเหง้าการโกงกินที่กัดกร่อนชาติ

ในปี 2554 สภาหอการค้าไทย พยายามที่จะรณรงค์การป้องกันการปรามปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งการทุจริต ส่งผลให้ประเทศไทยของเราเจริญช้า จนถูกประเทศเพื่อนบ้านแซงหน้าไปมากมายแล้ว ผมไม่ได้นิยมประเทศอื่นมากกว่าไทย แต่เป็นเรื่องจริงที่น่าวิตกและปฏิเสธไม่ได้ ถ้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในไทยมีจริง ทำไมบรรดา "ผู้หลักผู้ใหญ่" จึงปล่อยให้ประเทศไทยเป็นอย่างนี้ ใครที่ทำให้ประเทศชาติของเรามีชะตากรรมเช่นนี้

ผมเคยเป็นที่ปรึกษากระทรวงการคลังเวียดนาม และ อินโดนีเซีย และยังคงเคยเดินทางและไปบรรยายด้านอสังหาริมทรัพย์ในประเทศแถบนี้ทั้งเนปาล บรูไน พม่า ลาว มาเลเซีย และอินเดีย รวมทั้งยังสำรวจตลาดอสังหาริมทรัพย์

ที่ประเทศจีน เขาทำให้องค์กรของรัฐกะทัดรัด มีประสิทธิภาพสูง เป็นเสมือนบริษัทที่ดีที่สุดที่คนจีนมุ่งมั่นจะเข้าไปทำงานด้วย ต่างจากไทยที่อาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่หัวกระโทกไม่ฟังปรารภนานัก แต่กลับเป็นที่ฟังปรารภของผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีต่อยกว่า นี่อาจเป็นสาเหตุที่เราจึงมีข้าราชการบางส่วนที่เป็นภัยสังคม คือเข้าไปเป็นกาฝาก ทำงานเช้าชามเย็นชามและโกงชาติเมื่อมีโอกาส

น่าสงสัยจริงๆ

ประเทศเหล่านี้ใช้เวลาประมาณ 25 ปี แขงหน้าประเทศไทยได้อย่างไรทั้งๆ ที่เขาไม่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไหน ถ้าพระสยามเทวาธิราชมีจริง หรือประเทศไทยเดินมาถูกทางแล้ว ทำไมเราจึงถูกประเทศที่เล็กกว่า เช่น สิงคโปร์ ประเทศที่เคยเป็นประเทศราชหรืออดีตอาณานิคม เช่น มาเลเซีย หรือประเทศที่จนดักดาน เช่น จีนที่ปู่ย่าตายายของผมที่หนีความอดอยากมาเมื่อ 80 ปีก่อน แขงหน้าเราไปได้

ถ้าไทยเรามีคนดี หรือผู้มีคุณธรรมสุดเลิศเลอจริง เราจะมีบ่อนเถื่อน เจ้ามือห่วยเถื่อน ยาบ้าเกลื่อนเมืองและเพิ่มขึ้นทุกวันเช่นทุกวันนี้ได้อย่างไร เราจะปล่อยให้มีการโกงกินกันมโหฬารทั้งในส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาคและส่วนกลางได้อย่างไร เราจะปล่อยให้ประเทศไทยมีขบวนการแรงงานพม่า และแท็กซี่เถื่อนทำมาหากินตบหน้าประเทศชาติอยู่ได้อย่างไร

ถ้าเรามีตงฉินปกครองเมือง ไม่ใช่มีกังฉินชักโยอยู่เบื้องหลัง เราคงทำอย่างจีนที่ลงโทษผู้โกงกินอย่างเด็ดขาด เช่น จับไปยิงเป้าหรือติดคุกตลอดชีวิตเพื่อเป็นการเชือดไก่ให้ลิงดู ในเวียดนามนักฟุตบอลทีมชาติที่ไปล้มบอลในกีฬาซีเกมส์ที่กรุงมะนิลาเมื่อ พ.ศ.2548 ถูกจับติดคุก 5 ปี ส่วนพี่ไทยนั้น ยิ่งล้ม ยิ่งรวย นอกจากนี้ก็ปล้นเครื่องบินเวียดนามที่ซื้อเครื่องบินเสียงหนีภาษีเข้าประเทศ ก็โดนไล่ออกแต่ของไทยเราน่าเข้ามาจนแจ๋ลั่งรวย!

ระบบคนดีที่ควรตรวจสอบ

เมื่อพูดถึงการโกง บางคนอาจมองไปที่อดีตนายฯฯ ทักซิณ ซึ่งต้องพิสูจน์กันต่อไป ผมไม่ได้ให้ร้ายหรือแก้ต่างแทนใคร แต่กระบวนการโกงชาติในทุกวันนี้สร้างความวิบัติยิ่งกว่าเป็นร้อยเท่าพันทวี เพราะเป็นระบบการโกงที่ฝังรากลึกในวงราชการ ยิ่งเรามุ่งพุ่งเป้าไปที่คนๆ เดียว เราก็ยิ่งถูกหลอกให้ลืมมองเห็นคนโกงอื่น โดยเฉพาะพวกผู้ดีเปี่ยมคุณธรรมทั้งหลายที่มักพูดปาวๆ เสียงดังฟังชัดว่ารักชาตินั่น พวกนี้เป็นผู้ดีจอมปลอม เพราะถ้าเป็นของจริง ทำไมจึงมีเรื่องโกงกินเกิดขึ้นมากมาย และเพิ่มขึ้นทุกทีแม้ในรัฐบาล "เทพประทาน" ชุดนี้

การที่พวกผู้ดีเปี่ยมคุณธรรมเอาหูไปนาตาไปไร่อยู่เสียที่ไหนจึงไม่เคยแตะต้องคนโกงชาติเลย เราจึงควรทบทวนกันระบบยศดาบรรดาศักดิ์ของไทย การเคยเป็นนายพล ปลัด อธิบดี หรือได้สายสะพายก็เล่น ก็ไม่ได้รับประกันการเป็นคนดีหรือเป็นคนไม่โกง ในทางตรงกันข้ามยศศักดิ์เหล่านี้แหละที่ช่วยให้โกงได้แนบเนียนยิ่งขึ้น

ภาพลักษณ์ที่ดีก็เพียงช่วยให้การโกงกินดูไม่มูมมาม เหมือนพม่าที่เป็นแบบบุฟเฟต์ คือแบ่งกันกินกันใช้อย่าง ใจจืดรึมนั่น บรรดาคนดีเหล่านี้อาจตั้งใจเพื่อคำจูน ภาพพจน์และอำนาจเสมือนหนึ่งพระเจ้าสุทโธทนะที่ไม่กล้า กำจัดขุนนางจอมโกงกินที่ห้อมล้อมอยู่ เพราะพวกเขาคือ ผู้คำจูนอำนาจ จนทำให้เจ้าชายสิทธัตถะรู้แจ้งเห็นจริง ถึงระบบการเมืองที่ล้มเหลวและหันเข้าหาทางหลุดพ้น

การโกงกินที่กัดกร่อน

การโกงกินสำคัญทำให้งบประมาณแผ่นดินปีละเกือบ 2 ล้านล้านบาท ตกหล่นไปมหาศาลในแต่ละปีจาก:

1. การมีระบบราชการที่ใหญ่โตเทอะทะและเลี้ยคน ไว้เป็นกาฝากแทนที่จะมารับใช้ประชาชนและพัฒนาชาติ
2. การที่เงินไปเข้ากระเป๋าข้าราชการประจำและ นักการเมืองท้องถิ่นทั่วประเทศ

ระบบการโกงกินในบ้านเมืองของเราในยุคคุณธรรม นำการเมืองนี้แหละที่สร้างความวิบัติต่อชาติของเราอย่างสุด แขนงเนียน ถ้าไม่มีการโกงกิน ทำงานเป็นกาฝากดูดเลือด และน้ำเลี้ยงจากภาษีอากรของประชาชน ปานนี้เรามี ทางด่วน รถไฟฟ้า ทางหลวง และสาธารณูปโภคทั้งในเมือง และชนบทกันมหาศาลมิดหูดมิดตาเช่นที่เกิดขึ้นในจีน มาเลเซีย และสิงคโปร์แล้ว

แก้กันอย่างไร

ทางแก้สำคัญก็คือการขุดรากถอนโคนรากเหง้าของ ระบบการโกงกิน ได้แก่:

1. เลิกระบบที่ผู้น้อยต้องตบเท้าอวยพรผู้ใหญ่ หาก ต้องการรับศีลรับพร ก็รับกันทางอื่นแทนที่จะต้องกลายเป็น ประเพณีในการตบเท้าเข้าคารวะผู้ (ยั้ง) ใหญ่ ซึ่งสาระแท้ๆ ก็คือเพื่อไปแสวงหาการถูกโปรดปรานเพื่อการไต่เต้า ตราบ ที่ความก้าวหน้าจะมีได้ด้วยการ “เลีย” ผู้ (ยั้ง) ใหญ่ ตราบ นั้นการโกงกินย่อมแก้ไขไม่ได้

2. โคนล้มพวกเจ้ามือห่วยเถื่อน บ่อนเถื่อน ด้วยการ ทำให้เป็นบ่อนถูกกฎหมาย ทำให้รายได้เข้ารัฐแทนที่จะเข้าไป สู่มือพวกนอกกฎหมาย และรณรงค์ให้การศึกษาแก่ ประชาชนเพื่อให้มีวิจารณญาณต่อออบายมุขต่าง ๆ

3. ปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง เพื่อตัดทางทำ มาหากินของผู้มีอิทธิพลเถื่อนที่สมคบกับข้าราชการชี้จ้อทั้ง หลาย

4. มีระบบการตรวจสอบข้าราชการทุจริตอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และมีบทลงโทษที่เจ็บขาด ทันที

5. ปฏิวัติระบบราชการให้ข้าราชการมีสำนึกรับใช้ ประชาชน ถือประชาชนเป็นนาย

ประเด็นสำคัญคือจะมีมหาบุรุษ รัฐบุรุษ หรือนักการ เมืองผู้สง่างามโตกล้าเอาชีวิตเข้าแลกเพื่อประเทศชาติ หรือ อยากรเพียงมีชีวิตที่สวยงามและตายไปอย่างไร้ค่าคนแล้วคน เล่า

ในท้ายที่สุดนี้ สิ่งที่พึงสังวรก็คือการต่อต้านการทุจริต เป็นประเด็นสำคัญที่ระบุไว้ UNITED NATIONS GLOBAL COMPACT หรือ CSR ระดับองค์การ สหประชาชาติ หรือใน ISO 26000 ดังนั้นทุกฝ่ายจึงต้อง ช่วยกัน ไม่ใช่เพียงทำ CSR แบบไม่เป็นภัยแก่ตัว ไม่เป็น ภัยแก่ใจ

ประเทศไทยต้องเร่งปราบการโกงกิน ก่อนจะล่มจม บุคคล วิสาหกิจที่มี CSR จึงต้องร่วมไม้ร่วมมือกัน